

Stanowisko Rady Organizacji Pacjentów przy ministrze właściwym do spraw zdrowia

z dnia 6 listopada 2023 r.

w sprawie systemu oznakowania Nutri-Score na produktach spożywczych znajdujących się w obrocie handlowym w Polsce

Rada Organizacji Pacjentów przy ministrze właściwym do spraw zdrowia przyjmuje stanowisko następującej treści:

Doceniamy wszelkie starania instytucji działających w ochronie zdrowia, które ze względu na dobro i zdrowie Polaków podejmują działania zmierzające do zmniejszenia liczby osób z chorobami uwarunkowanymi nieprawidłową dietą (otyłość, nadciśnienie tętnicze, cukrzyca typu 2, schorzenia układu sercowo-naczyniowego oraz choroby nowotworowe). Jednakże z niepokojem obserwujemy coraz bardziej powszechne użycie w obrocie handlowym systemu znakowania żywności Nutri-Score. Oznaczenie to nie przeszło walidacji w Polsce, nie wykazano również jego zgodności z zaleceniami dotyczącymi codziennej, zbilansowanej diety. Ponadto głosy wielu ekspertów związanych m.in. z Polskim Towarzystwem Diabetologicznym, Polskim Towarzystwem Dietetyki, Polskim Towarzystwem Medycyny Stylu Życia oraz Komitetem Zdrowia Publicznego Polskiej Akademii Nauk wzywające do rzetelnej, wielostronnej debaty nad prawidłowością tego systemu oznaczenia żywności nie zostały do tej pory wysłuchane.

Pierwszym i najważniejszym problemem jest brak uwzględnienia przez twórców algorytmu Nutri-Score szerokiego spektrum różnych składników zawartych w produktach, które powinny być elementem zbilansowanej i zróżnicowanej diety. Skupienie się na pojedynczych składnikach zamiast na diecie jako całości może wpłynąć negatywnie na jej jakość, przede wszystkim w zakresie jej różnorodności. Kryteria systemu Nutri-Score nie uwzględniają również innych ważnych składników odżywczych, takich jak witaminy, antyoksydanty, czy kwasy omega-3, jak również niekorzystnych, takich jak konserwantów, sztucznych barwników, kwasów tłuszczowych typu trans i wielu innych, które mają znaczenie dla zdrowia.

W kontekście naukowym, nie wykazano zgodności systemu Nutri-Score z zaleceniami dotyczącymi codziennej, zbilansowanej diety. Brak również długoterminowych, niezależnych badań potwierdzających skuteczność systemu w promowaniu zdrowych nawyków żywieniowych. Głosy polskich ekspertów związane z obszarem żywienia i dietetyki wskazują na istotne wady systemu Nutri-Score. Ich bardzo sceptyczna opinia w tym temacie była przedmiotem ogólnopolskiego raportu przygotowanego przez naukowców z Wydziału Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, który został opublikowany w 2022 roku.

System Nutri-Score nie może zastąpić edukacji żywieniowej, może za to prowadzić do fałszywego poczucia bezpieczeństwa wśród konsumentów. Jego używanie w niektórych krajach Unii Europejskiej uznano za wprowadzające konsumentów w błąd, co potwierdziły Urzędy ds. Ochrony Konsumentów we Włoszech i Rumunii. Należy również podkreślić, że mimo iż system Nutri-Score jest dobrowolnym oznaczeniem, to nie może przekazywać fałszywej i niemającej podstaw naukowych informacji o właściwościach odżywczych produktów spożywczych. Możliwość wprowadzenia w błąd konsumentów przez system Nutri-Score może mieć poważne implikacje natury etycznej i prawnej oraz stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego.

W związku z powyższym, wnioskujemy do Ministra Zdrowia o podjęcie szybkich działań zmierzających do usunięcia oznaczenia Nutri-Score z produktów spożywczych znajdujących się w obrocie handlowym w Polsce. Oznaczenie to jako nierzetelne i wprowadzające konsumentów w błąd nie spełnia swojego podstawowego zadania, jakie stawiane jest tego rodzaju oznaczeniom żywności.

Stanowisko przyjęte przez Radę Organizacji Pacjentów przy ministrze właściwym do spraw zdrowia w formie uchwały w dniu 6 listopada 2023 r.